

PÄÄKIRJOITUS

Viimeiset omat valinnat

Sanna Kumpulainen

Tampereen yliopisto

sanna.kumpulainen@tuni.fi

<https://orcid.org/0000-0002-7016-257X>

Asiasanat: opiskelijat, opiskelijavalinnat, pääsykokeet, uudistukset, yliopistot

Pysyvä osoite: <https://doi.org/10.23978/inf.146051>

Yksi varma kesän merkki yliopistojen kampuksilla ovat olleet valintakokeet. Tähän on tiedossa muutosta. Oppiaineille, joilla on ollut oma valintakiintiö ja pääsykoe, muutos on suuri, sillä omat ja oman oppiaineen voimin järjestetyt valintakokeet siirtyvät yhteisiin, valtakunnallisiin valintakokeisiin, joissa haetaan samalla kokeella useaan eri hakukohteeseen. Ainakin Tampereen yliopistossa informaatiotutkimuksen osalta tämä tarkoittaa historiallista muutosta, eli näillä näkymin viimeiset omat pääsykokeet järjestetään kesäkuun alussa 2024.

Tämä ei välttämättä mullista valinnan tulosta radikaalisti, mutta tätä emme tietenkään vielä voi tietää. Osittain senkin vuoksi vaikutukset eivät ole mullistavia, että nytkin jo yli puolet tulevat sisään Tampereen yliopiston informaatiotutkimuksen valintakiintiöön suoraan ylioppilastodistuksen perusteella eikä pääsykokeissa ole enää vuosiin vaadittu pääsykoekirjojen lukemista, vaan ne perustuvat tekstitaitojen mittaamiseen. Kuitenkin tämäkin on yhden – varsin pitkän – aikakauden päätös.

No millaisen aikakauden? Tampereella kirjasto- ja informaatioalan koulutus on aloitettu vuonna 1966 opetusjaostossa ja yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan koulutus nostettiin vuonna 1971, jolloin Tampereen yliopistoon perustettiin kirjastotieteen ja informatiikan professuuri (Mäkinen, 2010). Opetus ja tieteenala Tampereella on kehittynyt varsin paljon näistä ajoista, mutta nykyisten tutkimuslinjojen perusta on valettu jo 1980-luvulla. Tuolloin siirryttiin organisaatioiden toiminnan tarkastelemisesta tarkastelemaan inhimillistä toimintaa, joka perustui erilaisten tietopalveluiden hyödyntämiselle (ks. Järvelin ja Vakkari, 1981). Itsekin hakeuduin oppiaineeseen opiskelemaan tätä ”inhimillistä informaatiotoimintaa” oppiaineen omilla pääsykokeilla, toki hieman myöhemmin 90-luvun lopussa.

Nykyisellään informaatiotutkimuksen pääsykokeet mittaavat lähinnä akateemisia taitoja, kuten tieteellisen tekstin ymmärtämistä ja tekstitaitoja, eivät niinkään motivaatiota, jolla pääsykokeita aiemmin perusteltiin. Tällöin kokeeseen valmistautuminen vaati useamman pääsykoekirjan lukemista, jolloin usein oppiaineen peruskäsitteitä oli opiskeltu jo pääsykoetta varten ja siksi aloitus opinnoissa ajateltiin sulavaksi. Nykymuotoisessa pääsykokeessa testattavia taitoja mitataan huomattavasti laajemmin ja perusteellisemmin ylioppilaskokeessa, joten omien pääsykokeiden järjestäminen ei ehkä tuo samaa hyötyä opiskelijoille, kuin pääsykoekirjojen ”tenttiminen” ennen opintoja. Pääsykokeesta ei voida kuitenkaan kokonaan luopua, sillä kaikilla hakijoilla ei välttämättä ole suomalaista ylioppilastutkintoa, tai ylioppilastutkinto on tehty jo aiemmin, eikä vastaa nykyistä. Tällä tavoin kaikki halukkaat voivat hakeutua opintojen pariin riippumatta taustasta.

Uudella, yhteisellä opiskelijavalinnalla tavoitellaan kolmenlaisia hyötyjä: ensinnäkin, vähemmän kuormitusta hakijoille – yhdellä pääsykokeella haetaan useampaan paikkaan. Toiseksi tästä seuraa vähemmän kuormitusta yliopistoille – samojen kokeiden järjestäminen

eri paikkakunnilla loppuu. Kolmas hyöty on opiskelijavalinnan järkevä aikataulu – todistusvalinnalla valitun ei tarvitse enää turhaan valmistautua pääsykokeeseen.

Ensi vuonna kokeillaan siis tällaista, nyt vielä vanhoilla valinnoilla. Moni asia on vielä auki, mutta uudistus näyttää hyvältä ja järkevältä ja seuraa pitkän tähtäimen kehityskulkua valintakokeissa. Lisää aiheesta löytyy muun muassa [valintakokeen kehittämishankkeen sivuilta](#). Joka tapauksessa haluan toivottaa kaikille yliopisto-opintoihin hakeutuville onnea opiskelijavalintaan riippumatta valintatavasta! Jos ei nyt tärppää, ensi vuonna jo pääsee kokeilemaan tätä uutta tapaa – ja nappaamaan monta kesäistä karpästä yhdellä iskulla!

Sanna Kumpulainen

Sahalahdella 31. toukokuuta 2024

Lähteet

Mäkinen, I. (2010). Informaatiotutkimuksen tie. Teoksessa I. Mäkinen (toim.), *Ote informaatiosta: Johdatus informaatiotutkimukseen ja interaktiiviseen mediaan*. BTJ.

Järvelin, K., & Vakkari, P. (1981). *Tiedontarpeiden ja kirjastonkäytön tutkimuksesta. Kaksi tutkielmaa*. Kirjastopalvelu.